

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Vergi sistemimizin yapısal sorunları nedeniyle yine yeni bir vergi barışı zamanı geldi. Kanun teklifi TBMM'ye sunuldu. Aslında yapılması gereken, sorunlara köklü çözümler bulunarak bu tür aflara son verilmesi...

Yeniden yeni bir kapsamlı vergi barışı

COVID-19 salgınının yarattığı ekonomik sorunlar da dikkate alınarak, uzun zamandır beklenen kapsamlı "vergi barışı" düzenlemesini içeren kanun teklifi TBMM'ye sunuldu. Düzenleme daha önceki vergi barışı (kısmi af) düzenlemelerinin benzeri olmakla birlikte kapsam biraz daha genişletilerek uygulamaya konulacak. Geçen yılsonlarında çıkarılan yapılandırma kanunuyla beklentilere tam cevap verilemediği de görüldü. Bazı vergi teknikleri de dikkate alınarak kapsam genişletildi ve zamanlama olarak şimdi yürürlüğe konulacak. Son beş yıllık matrah artışına 2020 yılının da ilave edilmesi için 2021 Nisan ayında beyan edilmesi gereken 2020 yılı gelir ve kurumlar vergisi beyanlarının beyanları beklendikten sonra 2020 yılının da matrah artışına dahil edilmesi sağlanmış oldu.

ALACAKLAR YENİDEN YAPILANDIRILACAK

● Kesinleşmiş alacaklar yeniden yapılandırılacak: Kanun teklifiyle vadesi 30.04.2021'e kadar olan bütün vergi borçları için 31.08.2021 tarihine kadar ilgili idareye başvurulması halinde yeniden yapılandırılacak. Borçlular, vergi idaresi ile ilgili borçlarını ilk taksiti 30.09.2021 tarihine kadar ayrıca sosyal güvenlik ile ilgili borçlarını 31.10.2021 tarihine kadar ikişer aylık dönemler halinde azami 18 taksit halinde ödeyebilecek. Borçlu mükellefler bundan önceki düzenlemelerde olduğu gibi, gecikme zammı yerine YI-ÜFE tutarına göre yeniden hesaplanacak faizle birlikte ana borçlarını yapılandırabilecekler. Peşin ödemede yine ciddi indirimler devam ediyor.

● Kesinleşmemiş veya dava safhasında bulunan alacaklar: Teklifin kanunlaşması ve yayımı tarihi itibarıyla ilk derece yargı mercileri nezdinde dava açılmış ya da dava açma süresi henüz geçmemiş olan ikmalen, resen veya idarece yapılmış vergi tarhiyatları ile gümrük vergilerine ilişkin tahakkuklarda; vergilerin/gümrük vergilerinin yüzde 50'si ile bu tutara ilişkin faiz, gecikme faizi ve gecikme zammı yerine bu kanunun yayımı tarihine kadar YI-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutarın; bu kanunda belirtilen süre ve

şekilde tamamen ödenmesi şartıyla vergilerin/gümrük vergilerinin yüzde 50'si, faiz, gecikme faizi, gecikme zammı ve asla bağlı olarak kesilen vergi cezaları/idari para cezaları ile bu cezalara bağlı gecikme zamlarının tamamının tahsilinden vazgeçilecek. Uyuşmazlığın bulunduğu istinaf ve Danıştay safhaları, davaların kabul, ret ya da kısmen kabul kısmen ret olması durumuna göre de, kanundan yararlanmak mümkün olacak.

● İnceleme ve tarhiyat safhasında bulunan işlemler: Kanunun yayımı tarihinden önce başlanıldığı halde, tamamlanmamış olan vergi incelemeleri ile takdir, tarh ve tahakkuk işlemlerine Kanunun matrah ve vergi artırımına ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla devam edilecek. Bu işlemlerin tamamlanmasından sonra tarh edilen vergilerin yüzde 50'si ile bu tutara gecikme faizi yerine bu kanunun yayımı tarihine kadar YI-ÜFE aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanacak tutar ile bu tarihten sonra ihbarnamenin tebliği üzerine belirlenen dava açma süresinin bitim tarihine kadar hesaplanacak gecikme faizinin tamamının, vergi aslına bağlı olmayan cezalarda cezanın yüzde 25'inin; ihbarnamenin tebliği tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yazılı başvuruda bulunularak, ilk taksit ihbarnamenin tebliğini izleyen aydan başlamak üzere ikişer aylık dönemler hâlinde altı eşit taksitte ödenmesi şartıyla vergi aslının yüzde 50'sinin, vergi aslına bağlı olmayan cezalarda cezanın yüzde 75'inin, vergilere kanunun yayımı tarihine kadar uygulanan gecikme faizinin ve vergi aslına bağlı cezaların tamamının tahsilinden vazgeçilecek.

MATRAH VE VERGİ ARTIRIMI GELİYOR

Mükellefler, gelir ve kurumlar vergisi matrahlarını artırarak düzenlemede belirlenecek süre ve şekilde ödemelerini yapmaları halinde, kendileri hakkında artırımda bulunulan yıllar için yıllık gelir ve kurumlar vergisi incelemesi ve bu yıllara ilişkin olarak bu vergi türleri için daha sonra başka bir tarhiyat yapılmayacaktır.

Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri vermiş oldukları yıllık beyannamelerinde (ihtirazi kayıtlı verilenler dahil) vergiye

esas alınan matrahlarını 31.08.2021 tarihine kadar (bu tarih dâhil), 2016 takvim yılı için yüzde 35, 2017 takvim yılı için yüzde 30, 2018 takvim yılı için yüzde 25, 2019 takvim yılı için yüzde 20, 2020 takvim yılı için yüzde 15 oranından az olmamak üzere artıracaklardır. Artırılan matrahlar yüzde 20 oranında vergilendirilecek, üzerinden ayrıca bir vergi alınmayacaktır. Mükellefler, katma değer vergisi yönünden de eskiden olduğu gibi matrah artırımında bulunabilecekler.

Ayrıca hizmet erbabına ödenen ücretlerden vergi tevkifatı yapmaya mecbur olan mükellefler, her bir vergilendirme dönemine ilişkin olarak verdikleri (ihtirazi kayıtlı verilenler dâhil) muhtasar beyannamelerinde yer alan ücret ödemelerine ilişkin gayrisafı tutarların yıllık toplamı üzerinden 2016 için yüzde 6, 2017 için yüzde 5, 2018 için yüzde 4, 2019 için yüzde 3 ve 2020 için yüzde 2 oranından az olmamak üzere hesaplanacak gelir vergisini, 31.08.2021 tarihine kadar (bu tarih dahil) artıracaklardır.

İŞLETME KAYITLARININ DÜZELTİLMESİ

● **Kasa ve ortaklar cari hesabındaki fiktif tutarlar:** Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri işletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan emtia, makine, teçhizat ve demirbaşları ile kayıtlarda yer aldığı halde işletmede bulunmayan malları hakkında da belirlenen ödemeleri yaparak, kayıtlarını düzeltebilecekler. Bilanço esasına göre defter tutan kurumlar vergisi mükellefleri, 31.12.2020 tarihi itibarıyla düzenledikleri bilançolarında görülmekle birlikte işletmelerinde bulunmayan kasa mevcutları ve işletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) ortaklarından alacaklı bulunduğu tutarlar ile ortaklara borçlu bulunduğu tutarlar arasındaki net alacak tutarları ile bunlarla ilgili diğer hesaplarda yer alan işlemlerini 31.08.2021 tarihine kadar (bu tarih dahil) vergi dairelerine beyan etmek suretiyle kayıtlarını düzeltebilecekler. Bu kapsamda beyan edilen tutarlar üzerinden yüzde 3 vergi ödeyecekler.

● **Taşınmazlar ve amortisman tabii iktisadi kıymetler için gerçek değere yükseltme imkânı:** Mükellefler, kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla aktiflerine kayıtlı bulunan taşınmazlar ile amortisman tabii diğer iktisadi kıymetlerini (sat-kirala-geri al işlemine veya kira sertifikası ihraçına konu edilen taşınmaz ve iktisadi kıymetler hariç) 31.12.2021 tarihine kadar Kanunda belirlenen kapsam, şart ve hükümlere uymak koşuluyla yeniden değerleyebilecekler. Değer artışı üzerinden yüzde 2 oranında vergi hesaplanacak.

DEĞERLENDİRME VE BEKLENTİLER VAR

2020 Mart ayından itibaren tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizi de yoğun etkisi altına alan Covid-19 salgını, devleti, reel sektörü ve vatandaşlarımızı oldukça yordu. Çoğu işletme kapalı ve/veya yarı açık yarı kapalı kaldı, cirolar düştü, çoğu işletmede ciro bile oluşmadı, çalışma hayatı ve çalışma şartları oldukça değişti, zorlaştı, işletmeler kira ve ücret ödeyemez

duruma geldi vs.. Dolayısıyla iş dünyası, vergi mükellefleri ve STK'lar, yoğun bir şekilde yeni bir vergi barışı beklentisi içerisine girdi. Bunun üzerine, yukarıda özetlemeye çalıştığımız kapsamlı yeni bir vergi barışı kanun teklifi TBMM'ne sunulmuş bulunuyor. Ancak, mevcut teklifte yer alan veya yer almayan bazı husularda eleştiri veya beklentiler de bulunuyor. Konunun TBMM'de tartışılması sırasında aşağıdaki eleştiri ve beklentilerin de dikkate alınmasında hem mükellefler hem de idare açısından fayda görüyoruz.

● Vergiye uyumlu mükelleflerin matrah ve vergi artırımından yararlanmaları için belirlenen 5 puan indirimi yetersiz, daha fazla indirim veya ayrıcalık sağlanmalı.
● Matrah ve vergi artırımını yapan mükelleflerle ilgili olarak yapılmakta olan vergi incelemeleri derhal durdurulmalı, incelemenin tamamlanması için ek süre verilmemeli.
● İşletmelerin aktiflerinde yer alan taşınmazların değerini, YI-ÜFE değerindeki artış oranını dikkate almak suretiyle yeniden değerlendirme (değer yükseltme) imkan sağlanması son derece yetersiz ve bu taşınmazların reel değerinden oldukça uzak. Ayrıca, oluşan değer farkından yüzde 2 vergi alınması da çok yüksek bir oran olup, bu oran en fazla yüzde 1 olmalı.

Daha da ötesi bu taşınmazların değerinin YI-ÜFE oranı yerine bir defalık piyasa rayiç bedellerine uygun hale getirilmesi sağlanmalı.

● Teklifte yer alan taksit süreleri pandemi koşulları dikkate alınarak 36 ay olarak belirlenmeli.

● Matrah artışından yararlanacak mükelleflerin geçmiş yılları nedeniyle yararlanamadıkları uyumlu mükelleflerin yararlandığı indirimden yararlanmaları sağlanmalı.

● Yeni hazırlanan kanun teklifinde

daha önceki düzenlemeler kapsamında 2016-2017-2018 yıllarında matrah artırımında bulunmuş, ancak ödemelerini Kanunda belirlenen süre ve şartlarda kısmen veya tamamen yapamayan mükelleflerin durumu hakkında bir belirleme yapılmalı.

ÖNEMLİ BİR HATIRLATMA

Mayıs ayı sonuna kadar emlak verginizi ödemeyi unutmayın. Taşınmaz mala sahip olan gerçek veya tüzel kişilerin Mayıs sonuna kadar emlak vergilerini ilgili belediyelere ödemeleri gerekiyor. Milyonlarca gayrimenkul sahibini ilgilendiren emlak vergisi tek seferde ödenebileceği gibi iki taksitle de ödenebilecek. Emlak vergisi ilk taksit ödemesi en geç 31 Mayıs 2021 tarihinde, ikinci taksitleri ise Kasım 2021 tarihinde ödenmesi gerekiyor. Emlak vergileri banka hesabına havale, EFT, Gelir İdaresi Başkanlığı internet sitesi ve E-Devlet üzerinden ödenebilecek. Emlak vergisinden, bir mülkü olan ancak mülkü dışında başka herhangi bir geliri olmayan emekliler, dullar, şehit aileleri, yetimler, gaziler ve işsizler muaf. Ayrıca brüt 200 metrekareyi geçmeyen tek gayrimenkul ya da hisse sahibi olanlar da vergiden muaf. 2021'de ödenecek emlak vergileri bir önceki yıla göre yeniden değerlendirme oranının yarısı (yüzde 9.11/2: 4.55) kadar artırılarak ödenmesi gerekiyor.